

MƏZƏYEVA,

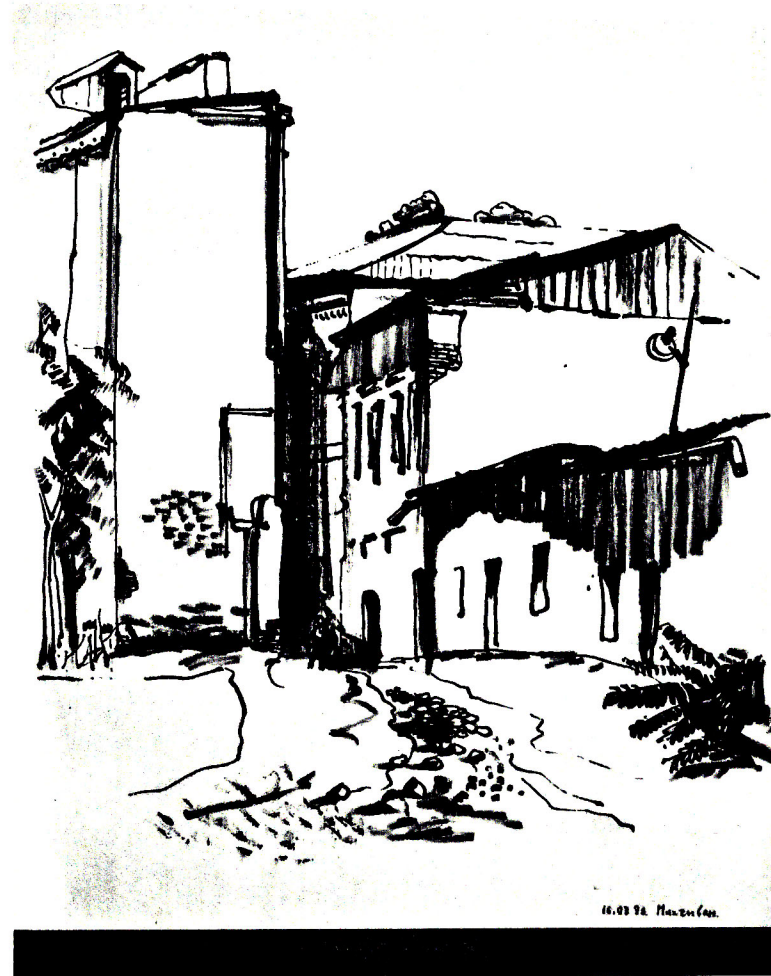
Azərbaycan Respublikasının Əməkdar rəssamı,
Azərbaycan Rəssamlar Birliyinin sədri

Qısa ömrün dolu anlarına sığan Şuşa

Bəzən tanrı insana qısa ömür verir, amma ora insanın uzun bir ömür ərzində edəcəklərini, görəcəyi işləri sığışdırır, necə deyərlər, “ömür payını” səxavətlə doldurur.

Rəssam Mirmehdi Seyidov da belə insanlardandır. O, cəmi 27 il ömür yaşadı. Amma bu qısa ömürə nələri sığışdırmadı?! Əziz Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Məktəbində təhsil, qısa bir zaman ərzində tanınmaq, SSRİ Rəssamlar İttifaqına üzv olmaq, “Palıd ağacı”, “Çinar”, “Fərhad evi”, “Ordubad”, “Nəft buruqları”, “Tarla”, “Ordubad dağları”, “Qarabağlar türbəsi”, “İlanlı dağ”, “Batabat”, “Üzən ada”, “Qoca kişi”, “Əzhabi kəhv”, “Nəhəcir” və s. kimi yüksək koloritli, sənətkarlıq baxımından öz həllini tapmış əsərlər... Eləcə də onun rəngkarlıq və qrafika əsərlərinin Moskva, Sankt-Peterburq, Kiyev, Tallin, Rıqa, Kazan, Urenqou, Ujqorod, Tolyatti, Volqoqrad, Tbilisi, Bakı və Naxçıvan rəsm kolleksiyalarında sərgilənməsi... Bütün bunlar üçünsə

insanda fitri istedad, sənət yanğısı, zəhmət, bir də ki, böyük sevgi gərəkdir. Elə bu sevgi işığında gənc və istedadlı rəssam Mirmehdi Seyidov doğma vətən torpağını qarış-qarış gəzmiş, yurdun gözəlliyini rənglərə hopduraraq kətan üzərinə köçürmüşdü. O, sanki ömrün qısa olduğunu hiss etmişdi, gördüyü təbiət gözəlliklərini, tarixin silinməyən sehrli izlərini, ekzotik mənzərələri dərhal, açıq havada etüdlərdə həkk etdirirdi. Mirmehdi Seyidov bütün yaradıcılığını iki alboma toplamışdı və bu albomlardan biri onun doğulduğu Naxçıvana, o biri isə Qarabağa həsr edilib. Bu albomların bir özelliyi də bu idi ki, rəssam ora realist və sürrealist üslubda çəkdiyi rəsmlərlə bərabər, öz xatirələrini də əlavə edirdi. Qarabağa həsr olunmuş albom göstərir ki, əksər yaradıcı adamlarda olduğu kimi, Şuşanın gözəl təbiəti, oradakı yaradıcılıq abu-havası Mirmehdi Seyidovu da özünə cəlb etmiş və yaradıcılığına müsbət təsir göstərmişdi. Rəssamın özündən sonra dəyərli irs kimi qalan

Qarabağ albomundakı rəsmləri, eləcə də ora yazılan xatirələri onun bu yurda olan sevgisini, heyranlığını açıq-aydın büruzə verir. Qarabağa həsr olunan albomunda Mirmehdi yazırdı:

“Bu, mənim ikinci albomumdur, onu Şuşa ilə başlayıram. Bu diyarı mən çox sevirəm. Təbiəti, xalqı mənə ruh verir. Bu diyar özümü Azərbaycanla təbütöv hiss etdirir mənə. Bu torpağa gələndən sonra daha da güclənir, tariximizin incisi olan küçələrində gəzəndə, mənə elə gəlir ki, bu yerləri çoxdan tanıyıram, elə bil burada doğulmuşam. Bu, iki səyahətimdə Ordubad və Şuşada hiss etdiklərimdir. Çox gəzib işləməliyəm!

Mütləq qayıdacağam! Dönə-dönə çəkəcəyəm! (05 may, 1986-cı il. Şuşa (avtobusla))”

Xatirədən görüldüyü kimi, Şuşa gənc rəssama güclü yaratmaq stimulu vermişdi. O, bu diyardan ayrılıb getmək istəmirdi. Həmin albomdakı başqa bir xatirəsində o, belə qeyd edirdi: “Axşam çox gec yatdığımızdan və buranın təmiz havasından başım ağrıyır. Bu gün möhkəm işləmək lazımdır. Dünən çox vaxt itirdik, bu gün onun əvəzini çıxarmalıyıq. Eskizlər yarımçıq qalıb. Biz şəhəri daha çox görməli yerlərini gəzirik və işləməyə vaxt çox az olur. Bu, məni narahat etsə də, yarımçıq da olsa cızma-qaralar edirik. Cıdır düzü çox xoşuma gəldi... Günorta yeməyə qayıdanda biz artıq bir neçə tarixi yerlə tanış olmuşduq. Nahar yeməyinə qayıdanda, gözəlilməyən bir xəbər eşitdik – sabah səhər yola düşməli idik. Biz isə elə hesab edirdik ki, ayın 3-də sərbəst gəzib kətanları işləyəcəyik. Heyif, elə oldu ki, səhər tezdən Naxçıvana yola düşməliyik. Bilmədik nəyə görə? Bizə demişdilər ki, üç gün işləyəcəyik. Hələ mən Naxçıvanda bazanın müdirinin yanında da olmuşdum. O bildirmişdi ki, ayın üçündə də sizə biz bütün günü qulluq etməliyik. Sürücünün dediyinə görə, həmin gün axşamüstü o, olmalı idi qarajda. Qardaş, qaldıq iki daşın arasında! Çox dillər olduq!

Ancaq nə etmək olar... Başqa marşrut yox ki, qalasan, onunla qayıdasan. Bizim yoluza bazadan yemək qoymuşdular. Düşündük ki, yolda bir yerdə saxlayar, həm yeməyimizi yeyər, həm cızma-qara edərək. Sürücü əmi isə hirsindən heç bir yerdə saxlamadı. Yeməyimizi avtobusun içində yeməli olduq”...

36 il əvvəl qələmə alınmış bu xatirə adamda qəribə, nostalji hisslər yaradır, 1986-cı ilin Şuşası göz önündə canlanır: May ayıdır, təbiətin çiçək açan, güllüb sevinən vaxtıdır. Bir dəstə rəssam qoltuğunda akvarel, molbert, fırça, kətan Naxçıvandan qatarla Zəngəzur yolundan keçərək Şuşaya, Qarabağ ellərinə səfər edir. O zaman hələ Zəngəzur yolu gələcək fırtınalardan xəbərsizdi, Şuşa şad-xürrəmdi. Hələ erməni xəyanəti özünü bütün çalarları ilə aşkarlamayıb. Şuşa özünü sevdirdi, neçə-neçə yaradıcı insanın ilham mənbəyinə çevrilib. Mirmehdi Seyidov da digər rəssam dostları kimi, Qarabağ səfərindən ilhamlanır, yaratmaq həvəsi birə-beş artır, bu torpaqdan doymur, ordan ayrılmaq istəmir... Bu, hələ 36 il əvvəldir... Taleyin gərdişi isə elə gətirir ki, bu istedadlı rəssamın 30 illik Qarabağ ayrılığından, erməni xəyanətindən, sonrakı qayıdıbdan xəbəri də olmur... Elə onun bu yerlərdən öz ayrılığı da cismani olur, Şuşada açıq havada etudə köçürdükləri ömürlük qalır. Qarabağ torpağını əsərlərində tərənnüm edən bir rəssam kimi bugünkü zəfər müjdesindən ona da pay düşür. Mirmehdi Seyidov yaşasaydı, işğaldan azad olunmuş Qarabağa böyük fərəhlə səfər edənlərdən biri də yəqin ki, o olardı. Naxçıvan təsviri sənət məktəbinin tanınmış imzaları ilə birlikdə adı daim hörmətlə yad edilən, illər əvvəl, yaradıcılığının çiçəklənən dövründə dünyadan köçmüş rəssam Mirmehdi Seyidovun ruhuna dualar diləyirik. Təssəlimizsə budur ki, onsuz da cismani ömür müvəqqəti, sənət isə daimidir.